

8 czerwca 2017

Prof.
Jerzy Woźnicki

POZYCJA KRASP Z PERSPEKTYWY KRAJOWEJ

/Referat Jubileuszowy w XX lecie
Konferencji Rektorów/

I. WPROWADZENIE

II. NOTATKI Z HISTORII

- REFLEKSJA O MINIONYCH KADENCJACH
- GŁÓWNE DZIEŁA PROGRAMOWE POSZCZEGÓLNYCH KADENCJI
- KLUCZOWE DOKONANIA Z PRZESZŁOŚCI KRASP
- SYTUACJE TRUDNE WYMAGAJĄCE ROZWIĄZANIA

III. POZYCJA KRASP W SYSTEMIE SZKOLNICTWA WYŻSZEGO I NAUKI

IV. PODSUMOWANIE

WPROWADZENIE: 20 lat – siódma kadencja

2

Jubileusz dwudziestolecia Konferencji Rektorów Akademickich Szkół Polskich skłania do wnikliwego spojrzenia na wyzwania i dokonania kolejnych kadencji rektorskich w tym okresie.

Każda kadencja to nowy etap działania rektorów oraz okres szczególnej odpowiedzialności zmieniających się przewodniczących KRASP.

Naszym wspólnym, największym osiągnięciem na przestrzeni tych 20 lat jest uzyskanie przez KRASP pozycji dojrzałej i odpowiedzialnej instytucji, bez której trudno byłoby dzisiaj wyobrazić sobie system szkolnictwa wyższego w naszym kraju.

- 1980/81 trudne początki: „samotwór rektorów”

Potrzeba powołania instytucji, która byłaby demokratyczna, powszechna, a równocześnie potrafiłaby zachować standardy nauczania i badań naukowych.

- 1993 – 1996: nieudane próby (KRUP)

- 1996/97: **Rektorzy uczelni** – Aleksander Koj (UJ), Włodzimierz Siwiński (UW), Mirosław Handke (AG-H), Jerzy Woźnicki (PW) zainicjowali ideę utworzenia ogólnopolskiej „szerszej reprezentacji środowisk akademickich”.

Projekt powołania reprezentacji w postaci KRASP został przedstawiony na posiedzeniu nieformalnej Konferencji Rektorów Uczelni Autonomicznych (KRAU) 31 stycznia 1997 r. i został przyjęty przez uczestników spotkania.

Po niezbędnych przygotowaniach, a w tym po opracowaniach propozycji Regulaminu zebranie założycielskie KRASP odbyło się 7 czerwca 1997 r. w *Collegium Novum* Uniwersytetu Jagiellońskiego w Krakowie.

„Konferencja Rektorów Akademickich Szkół Polskich – KRASP, została powołana w dniu 7 czerwca 1997 r. przez rektorów szkół wyższych, będących członkami konferencji rektorów poszczególnych typów szkół wyższych: uniwersytetów, uczelni technicznych, rolniczych, pedagogicznych, ekonomicznych, medycznych i artystycznych. W dniu 20 kwietnia 1998 r. Zgromadzenie Plenarne KRASP podjęło decyzję o włączeniu do KRASP, na prawach członków założycieli, rektorów – członków konferencji rektorów akademii wychowania fizycznego.” (Statut KRASP)

Grono 73 rektorów jednomyślnie głosowało za utworzeniem KRASP, przyjęło pierwszy wewnętrzny regulamin i wybrało władze.

5

OKRES 1997 – 1999: I NIEPEŁNA KADENCJA przewodniczący –

Rektor Aleksander Koj (UJ)

- poszukiwanie formuły, merytorycznej tożsamości
- ukształtowanie się podstaw struktury organizacyjnej
- działalność dwóch komisji stałych – ds. Legislacyjnych (J. Woźnicki) oraz ds. Finansowych (J. Jóźwiak), (powołane na zebraniu inauguracyjnym).

Pierwsze inicjatywy i wydawnictwa programowe KRASP z lat 1998/99:

- *„Model publicznej szkoły wyższej i jej otoczenia systemowego – „zasadnicze kierunki nowelizacji prawa o szkolnictwie wyższym”*
(10 marca 1998 r.) (tzw. zielona książeczka KRASP)
- *„Założenia systemu badań naukowych – zasadnicze kierunki nowelizacji ustawodawstwa,”* (13 marca 1999 r.) (tzw. niebieska książeczka KRASP)

Były to propozycje kierunków nowelizacji ówczesnych ustaw dotyczących szkolnictwa wyższego i nauki. Rektorzy opowiedzieli się za zmianami daleko idącymi i niepopularnymi, np.

- wprowadzeniem powszechnej, częściowej odpłatności za studia,
- zastąpieniem Komitetu Badań Naukowych strukturami o charakterze agencyjnym

KRASP pracowała również nad nową praktyką kontaktów z mediami oraz budowaniem relacji z europejskimi organizacjami reprezentującymi uczelnie: CRE i CEURC, a także HRK.

II KADENCJA (trzy lata: 1999–2002) przewodniczący – Rektor Jerzy Woźnicki (PW)

- wejście w życie nowego Statutu: kompromis statutowy!
- ustanowiono reguły kultury instytucjonalnej,
- budowano pozycję publiczną i medialną KRASP,
- nawiązano relacje z Premierem RP, z Parlamentem Studentów Rzeczypospolitej Polskiej,
- wzmacniano relacje z PAN, z NIK, z Trybunałem Konstytucyjnym,
- wniesiono wkład w utworzenie European University Association,
- nawiązano kontakty z UNESCO –Cepes.

Celem KRASP stało się uzyskania umocowania ustawowego – zlecono kancelarii prawnej przygotowanie projektu *Statutu Stowarzyszenia KRASP*. (inicjatywa nieudana)

Walka o KRASP z ówczesną Radą Główną Szkolnictwa Wyższego

7

Ważnym dziełem II kadencji KRASP było utworzenie think-tanku: Fundacji Rektorów Polskich i Instytutu Społeczeństwa Wiedzy, jako zaplecza merytorycznego Konferencji.

Koncepcja think – tanku została opracowana w roku 2000 w ramach projektu badawczego, sfinansowanego ze środków Fundacji Bankowej im. Leopolda Kronenberga, przy wsparciu Konferencji Rektorów Akademickich Szkół Polskich oraz UNESCO European Center For Higher Education (CEPES).

Wynikiem projektu były dwie publikacje, ogłoszone przez KRASP:

- *„Obszar, cele i formuła instytucjonalnych i systemowych badań nad szkolnictwem wyższym i nauką – koncepcja Instytutu Badawczego KRASP”* (wrzesień 2000 r.)
- *„Instytut Badawczy – Fundacja Rektorów Polskich. Zadania merytoryczne na tle problemów polityki edukacyjnej w Polsce oraz projekt statutu i aktu notarialnego ustanowienia fundacji”* (grudzień 2000 r.)

Istotną częścią dorobku Konferencji II kadencji były dokumenty :

- *Karta Krakowska* (19 marca 2000 r.) – z okazji 600-lecia odnowienia Akademii Krakowskiej
- *Deklaracja Warszawska* (7 czerwca 2001 r.) – ogłoszona podczas 175-lecia Politechniki Warszawskiej
- specjalne relacje z HRK; wkład w utworzenie EUA

III KADENCJA (trzy lata: 2002–2005) przewodniczący – Rektor Franciszek Ziejka (UJ)

- opracowano projekt oraz doprowadzono do uchwalenia ustawy *Prawo o szkolnictwie wyższym* (na podstawie zielonej książeczki KRASP),
- umocowano ustawowo KRASP,
- wzmocniono relacje z Prezydentem RP, z Rzecznikiem Praw Obywatelskich, z Urzędem Zamówień Publicznych,
- rozpoczęto działalność w EUA,
- zacieśniły się więzi osobiste pomiędzy rektorami,
- nawiązano relacje z rektorami zagranicznymi

IV KADENCJA (trzy lata: 2005–2008) przewodniczący – Rektor Tadeusz Luty (PWr)

- wdrażano nową ustawę,
- Umowa o partnerstwie strategicznym z FRP
- wsparto rozwój innowacyjności i internacjonalizacji,
- przyjęto i opublikowano Kodeks Dobrych Praktyk Szkół Wyższych, również w języku angielskim, opracowany przez FRP – ISW
- zgłoszono postulat wprowadzenia czesnego,
- wybór do Boardu EUA,
- EUA – konferencja rektorów europejskich we Wrocławiu,
- utrzymywano aktywne kontakty z KRD,
- wzmocniono relacje z Ministerstwem Rozwoju Regionalnego,
- przygotowano program „Study in Poland” z Fundacją Edukacyjną „Perspektywy” jako nowym partnerem strategicznym.

V KADENCJA (cztery lata: 2008–2012) przewodnicząca – Rektor Katarzyna Chałasińska–Macukow (UW),:

- nawiązano relacje z KRZaSP, KRePSZ, RGNiSW,
- przygotowano i przyjęto „Strategię Rozwoju Szkolnictwa Wyższego 2010 – 20” opracowaną przez FRP – ISW,
- powołano Fundację na rzecz Jakości Kształcenia,
- przyjęto nowy Statut i nową tożsamość KRASP, jako organu reprezentującego uczelnie akademickie,
- prowadzono ze zmiennym skutkiem współpracę z MNiSW,
- nawiązano nowe relacje z Ministerstwem Kultury i Dziedzictwa Narodowego, ze Związkiem Banków Polskich, z PZPPE Lewiatan,
- kontynuowano bliską współpracę z Parlamentem Studentów Rzeczypospolitej Polskiej i Krajową Reprezentacją Doktorantów.

VI KADENCJA (cztery lata: 2012–2016) przewodniczący – Rektor Wiesław Banyś (UŚ)

- najważniejszym dziełem kadencji było opracowanie przez FRP – ISW na zlecenie KRASP „Programu rozwoju szkolnictwa wyższego do 2020 r.” złożonego z pięciu części, w tym czterech raportów szczegółowych.
- Program przyjęty przez KRASP stał się punktem wyjścia w pracach nad założeniami nowej ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym.
- nawiązano bliższą współpracę z wieloma nowymi podmiotami w tym m. in. Pracodawcami RP, a także konferencjami rektorów z kilku krajów (Brazylia, Portugalia, Ukraina, Francja, Niemcy....),
- wybór do Boardu EUA.

1997 - 1999

- Model publicznej szkoły wyższej i jej otoczenia systemowego. Zasadnicze kierunki nowelizacji prawa o szkolnictwie wyższym.
- Założenia systemu badań naukowych. Zasadnicze kierunki nowelizacji ustawodawstwa.

1999 - 2002

- Obszar, cele i formuła instytucjonalnych i systemowych badań nad szkolnictwem wyższym i nauką. Koncepcja instytutu badawczego KRASP.
- Instytut badawczy - Fundacja Rektorów Polskich: Zadania merytoryczne na tle problemów polityki edukacyjnej w Polsce oraz projektu statutu i aktu notarialnego ustanowienia Fundacji.
- Ustanowienie FRP-ISW

2002 - 2005

- Ustawa Prawo o szkolnictwie wyższym.

2005 - 2008

Kodeks Dobre Praktyki w Szkołach Wyższych.

2008 - 2012

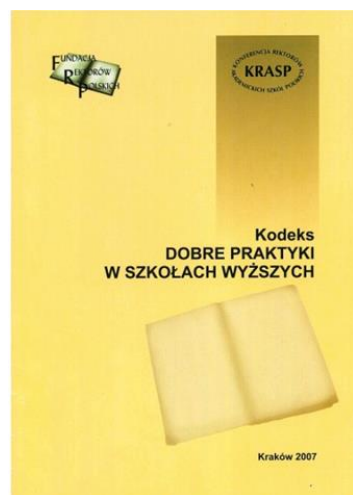
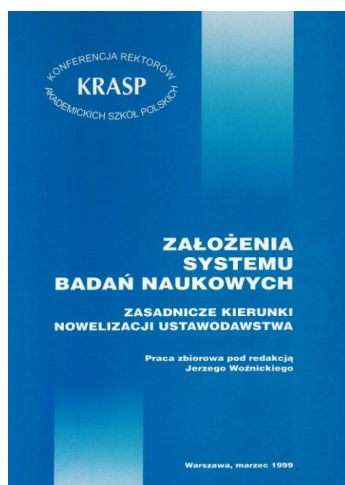
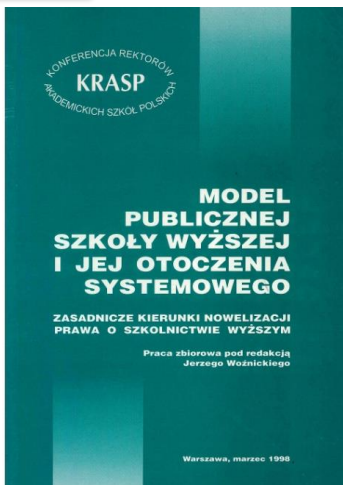
Strategia rozwoju szkolnictwa wyższego: 2010-2020. Projekt środowiskowy.

2012 - 2016

Program rozwoju szkolnictwa wyższego do 2020 r.

2016 - 2020

Cykl Raportów dotyczących Ustawy 2.0. Udział dokumentowany i raportowany w pracach nad ustawą deregulującą Ustawa 2.0. Założenia i obszerne fragmenty projektu tekstów ustawy deregulującej.

Dokonania kolejnych kadencji:

• kreacja	(A. Koj)	1997–1999
• instytucjonalizacja	(J. Woźnicki)	1999 – 2002
• legislacja	(F. Ziejka)	2002– 2005
• internacjonalizacja	(T. Luty)	2005 – 2008
• konsolidacja (środowiskowa)	(K. Chałasińska – Macukow)	2008 – 2012
• partneryzacja	(W. Banyś)	2012 – 2016
•?	(J. Szmidt)	2016 – 2020

▪ spór o wymogi członkowskie	kadencja I: 1997–1999
▪ konflikt KRASP – RGSW	kadencja II: 1999 – 2002
▪ spór o KRASP w Sejmie: kryzys legislacyjny (ustawa z 2005 r.)	kadencja III: 2002– 2005
▪ manifestacje grup niezadowolonych rektorów (publ./niepubl.)	kadencja IV: 2005 – 2008
▪ spór o statut i umowy ze studentami	kadencja V: 2008 – 2012
▪ wywoływanie i próby rozgrywania podziałów wśród uczelni członkowskich	kadencja VI: 2012 – 2016
▪	kadencja VII: 2016 – 2020

Zapewnienie ustawowych gwarancji uzyskiwania przez KRASP dotacji Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego na działalność programową wspierającą rozwój szkolnictwa wyższego.

1. Misja KRASP: autonomia, odpowiedzialność, reprezentatywność
2. Umocowanie formalne: KRASP jako organ reprezentujący uczelnie akademickie
3. Kultura organizacyjna: konsensus statutowy
4. Działalność programowa – partnerstwo strategiczne z FRP, a następnie z Fundacją Perspektywy
5. Wkład w osiągnięcia legislacyjne i pozycja wobec organów państwa
6. Usuwanie sporów i łagodzenie różnic interesów, integrowanie środowiska
7. Etos, dobre praktyki, działalność informacyjna i szkoleniowo – dyskusyjna

Źródła siły i pozycji KRASP:

- dokonania, osiągnięcia,
- zdolność do budowania kompromisów,
- integrowanie środowiska,
- Partnerstwo z Fundacją Rektorów Polskich i Fundacją Perspektywy
- powaga instytucji,
- pozycja międzynarodowa
- troska o etos
- dobre praktyki

Monografie

UCZELNIE AKADEMICKIE JAKO INSTYTUCJE ŻYCIA PUBLICZNEGO

Jerzy Woźnicki

WARSZAWA 2007

Motto:
*Uniwersytet współczesny:
świątynia wiedzy
i centrum doskonałości*

W DZIESIĘCIOLECIE KRASP
PRZYJACIOŁOM W REKTORSTWIE

SPIS TREŚCI

Wstęp	9
Część I. Kultura uniwersytetu	19
Wprowadzenie	19
Uniwersytet współczesny – wewnętrzny świat wartości a wyzwania świata zewnętrznego	20
Kultura instytucjonalna uczelni	25
Część II. Szkoły wyższe w Europie wiedzy	41
Wprowadzenie	41
Polskie szkoły wyższe wobec wyzwań międzynarodowych.....	44
Współczesne uwarunkowania działania szkół wyższych.....	47
Model uniwersytetu XXI wieku.....	59
Model ustrojowy uczelni	68
Część III. Uniwersytet i jego otoczenie	75
System edukacji	75
Uwarunkowania demograficzne i społeczne rozwoju szkolnictwa wyższego w Polsce	84
Jakość kształcenia	105
Refleksje nad kierowaniem i zarządzaniem uczelnią.....	109
Finansowanie uczelni.....	111
Odpłatność za studia.....	117
Konwergencja sektorów.....	124
Benchmarking instytucjonalny w szkolnictwie wyższym	129
Część IV. Szkoły wyższe jako generatory wiedzy i stymulatory rozwoju innowacyjności	135
Wprowadzenie	135
Rola państwa w systemie badań naukowych	136
Innowacyjność gospodarki	142
Część V. Legislacyjne uwarunkowania działania szkolnictwa wyższego	149
Ustawodawstwo polskie 1920-2005: przesłanie dla przyszłości.....	149

Założenia ideowe zmian legislacyjnych.....	164
Geneza, formuła oraz przebieg prac nad projektem ustawy	169
Zasadnicze regulacje projektu ustawy	174
Warunki prawne rozwoju szkół wyższych po wejściu w życie nowej ustawy – charakterystyka ogólna.....	179

Część VI. Szczegółowe komentarze do wybranych regulacji ustawy	
Prawo o szkolnictwie wyższym	205
Dział I. System szkolnictwa wyższego	205
Dział II. Ustrój uczelni.....	231
Dział III. Pracownicy uczelni.....	259
Dział IV. Studia i studenci	261
Dział V. Utrzymanie porządku i bezpieczeństwa na terenie uczelni.....	268
Dział VI. Zmiany w przepisach obowiązujących, przepisy przejściowe i końcowe	269

Słowo końcowe	273
----------------------------	-----

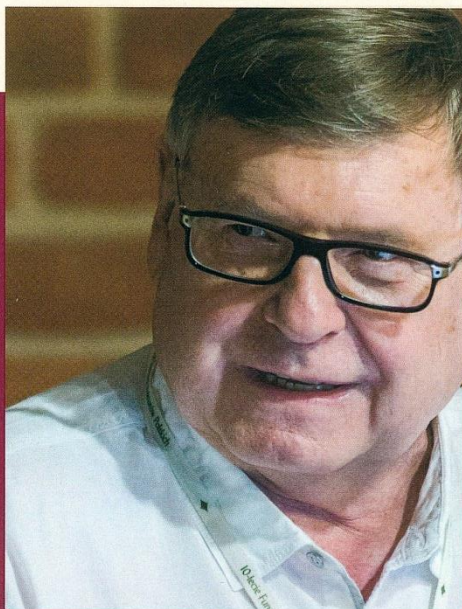
Bibliografia	275
---------------------------	-----

Dodatki	281
Dodatek 1. Kodeks <i>Dobre praktyki w szkołach wyższych</i>	281
Dodatek 2. Myśl programowa KRASP w latach 1997-2007.....	294
Dodatek 3. Dwa warianty zmiany treści artykułu 70 Konstytucji RP	323
Dodatek 4. Dokumentacja działań na rzecz ustawowego umocowania KRASP w 2005 roku	325
Dodatek 5. Fundacja Rektorów Polskich i Instytut Społeczeństwa Wiedzy	335

UCZELNIE I SZTUKA REKTORSTWA

Doświadczenia i refleksje
Jerzego Woźnickiego

opracowanie
Elżbieta Piotrowska-Albin, Krzysztof Sobczak

Spis treści

Profesor Jerzy Woźnicki – reformator uczelni i szkolnictwa wyższego	7
--	---

CZĘŚĆ PIERWSZA WYWIADY Z 2016 ROKU

1. Ścieżka edukacyjna: szkoła i uczelnia – rozmawiają Elżbieta Piotrowska-Albin i Krzysztof Sobczak	17
2. Wydarzenia marcowe 1968 roku w Warszawie – rozmawiają Elżbieta Piotrowska-Albin i Krzysztof Sobczak	41
3. „Solidarność” podziemna na tle tradycji i misji Politechniki Warszawskiej – rozmawiają Elżbieta Piotrowska-Albin i Krzysztof Sobczak	54
Misja Politechniki Warszawskiej	65
4. Integracja uczelni i środowiska rektorów: KRASP i FRP, Prawo o szkolnictwie wyższym z 2005 roku – rozmawiają Elżbieta Piotrowska-Albin i Krzysztof Sobczak	69

5. Studenci, masowość i jakość studiów – rozmawiają Elżbieta Piotrowska-Albin i Krzysztof Sobczak	112
6. Ustrój i modele uczelni – rozmawiają Elżbieta Piotrowska-Albin i Krzysztof Sobczak	147
7. Zarządzanie uczelnią: sztuka rektorstwa – rozmawiają Elżbieta Piotrowska-Albin i Krzysztof Sobczak	185

CZĘŚĆ DRUGA WYWIADY Z LAT 2010–2015

1. Dwie drogi – jedna ślepa uliczka – rozmawia Joanna Kosmalska	203
2. Superuniwersytety na start – rozmawiają Adam Leszczyński i Aleksandra Pezda	210
3. Autonomia w warunkach konkurencji – rozmowa prof. Andrzeja K. Koźmińskiego z prof. Jerzym Woźnickim	217
Słabości debaty publicznej	217
O uniwersytecie i szkolnictwie wyższym	222
Kto ma władzę nad uczelnią?	228
4. Ilość nie nadrobi jakości – rozmawia Jolanta Ojczyk	234
5. Lepszy niż Zachód – rozmawia Urszula Mirowska-Łoskot	240
6. Nowa ustawa do roku 2018 – rozmawia Piotr Kieraciński	250

XX-lecie Konferencji Rektorów

NIECH ŻYJE KRASP!

DZIĘKUJĘ ZA UWAGĘ!